

Bijbelsch onderwijs over 's mensen bekeering.

<https://hdl.handle.net/1874/353633>

g. c.

3

BIJBELSCH ONDERWIJS

OVER

'S MENSCHEN BEKEERING.

DERDE DRUK.

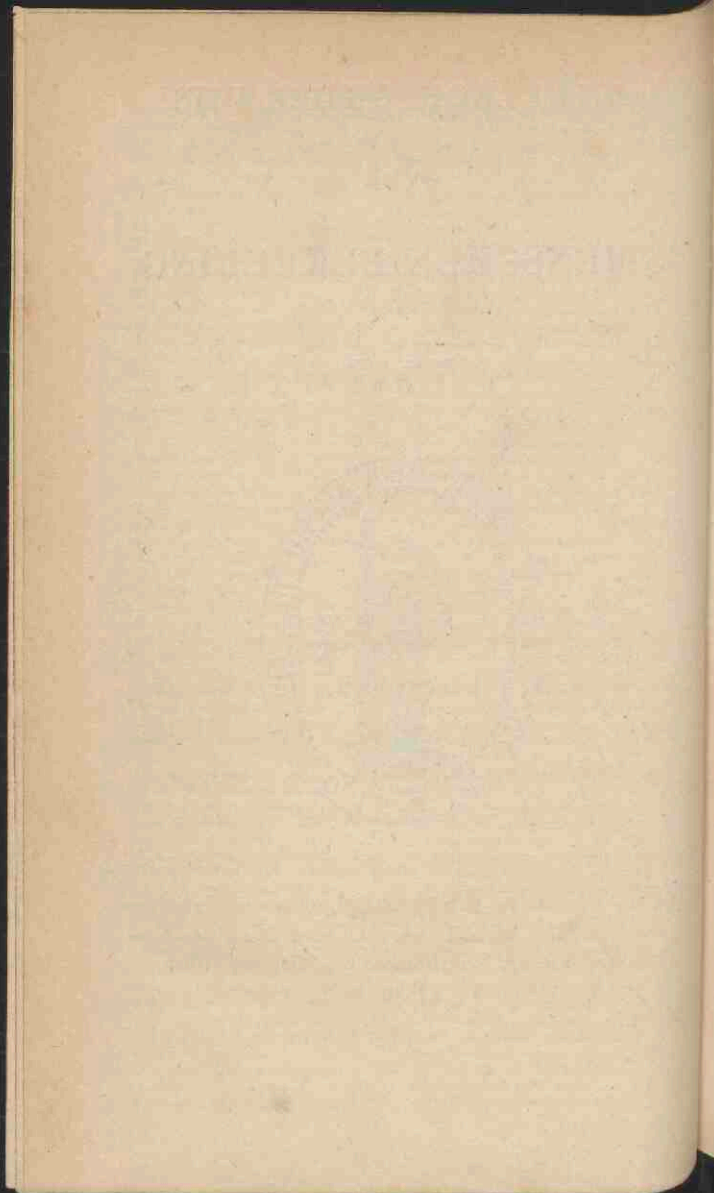
Te ROTTERDAM, bij

M. WIJT & ZONEN,

Drukkers van het Nederlandsche Zendinggenootschap.

1853.

No. LII.

VOORBERIGT.

Gecommitteerden van het Nederlandsche Zendinggenootschap, tot het opstellen, verzamelen en uitgeven van kleine Stukjes ter bevordering van Evangelische kennis en godzaligheid, ook bij mingeoefenden; —
namelijk: L. DIBBITS, L. MERENS, Predikanten,
H. E. VINKE Th. Dr. en Hoogleeraar te Utrecht,
J. MOLL, Jacobz., Predikant te 's Gravenhage,
W. VAN DER LEEUW, Predikant te Amsterdam,
R. ADRIANI en J. J. VAN OOSTERZEE Th. Dr.,

Predikanten te Rotterdam, overeenkomstig hun ambt en hunne bediening, dat oogmerk gaarne willende bevorderen, en in uitzigt op des Heeren medewerkenden zegen, bieden het nevensgaande Stukje hunnen landgenooten aan; erkennende intusschen geene uitgave voor echt, dan welke door een hunner of door de drukkers dezes onderteekend is.

M. Wijn Stonen

BIJBELSCH ONDERWIJS

OVER

'S MENSCHEN BEKEERING.

Een enkel woord over den *Inhoud*, het *Oogmerk* en het *Gebruik* van dit boekje wil ik laten voorafgaan. Den *Inhoud* kunt gij uit den titel opmaken: het handelt over een gewichtig en voor ieder mensch belangrijk onderwerp: des menschen, dat is, uwe en mijne bekeering tot God. Hierover is even als over het geloof in den Heer Jezus Christus, hetwelk daarvan de grondslag en de bron is, veel geschreven, wordt dikwijls gesproken, en wij worden daartoe zoowel in den Bijbel allerwege, als in de openbare godsdienst-oefeningen gedurig opgewekt. Het kon dus schijnen, alsof het schrijven van een boekje over zulk een algemeen bekend onderwerp overtollig ware. Zoo denk ik echter er niet over; want de ondervinding heeft mij in ontmoetingen en gesprekken met onderscheidene menschen uit verschillende standen geleerd, dat niet weinigen van deze gewigtige zaak, donkere, verwarde en verkeerde denkbeelden koesteren, waardoor men zichzelf en anderen misleidt, den schijn voor het wezen houdt, en zoowel in de beschou-

wing als in de zelfsbeproeving, zich meer schikt en beoordeelt naar de bijzondere denkwijze, welke daarvan in den tijd, in welken men leeft, of onder de menschen, met welke men verkeert en wie men zijn vertrouwen schenkt, in omloop zijn, of ook naar de boeken die men leest, in plaats dat men zich in dezen geheel en alleen naar het onfeilbaar Woord van God rigten zou. Het kwam mij althans voor, dat eenig onder-richt, teregtwijzing en bestuur over dit aangelegen onderwerp, als een vervolg op het vroegere stukje over *het geloof in den Heere Jezus Christus, naar zijn eigen onderwijs*, Joh. VI, zijnde N°. 49, voor de behoeften van velen niet ongepast zijn zou.

En wat zult gij dan hier vinden? Niet alles, wat er over dit onderwerp zou kunnen gezegd worden; maar toch het voornaamste, hetwelk gij en ik weten en waaromtrent ieder zich zelve beproeven moet, en dat mij bij de opmerking van hetgeen onder menschen plaats heeft, ter behartiging meest noodig voorkwam. Het zal een *Bijbelsch onderwijs* zijn, dat is te zeggen, gegrond op, en afgeleid uit duidelijke en beslissende uitspraken der Heilige Schrift, welke boven elk hoofdstuk aangeteekend zijn, en die den grondslag en leiddraad zullen uitmaken van hetgeen in dat hoofdstuk zal worden aangewezen.

Het *oogmerk*, hetwelk ik hierbij mij voorstelde, en onder den zegen Gods wenschte te berei-

ken, is ter uwer en mijner *ontdekking* aan onszelven, om te weten wie wij zijn en hoe het met de hoofdzaak van het beoefenend Christendom bij ons gelegen is, opdat wij uit onze zorgeloosheid, zelfmisleiding of vertraging mogen ontwaken; ter *teregtwijzing* waar wij misschien verkeerd dachten en werkzaam waren; ter *opwekking* om met deze gewigtige zaak te beginnen, er begonnen zijnde ter *bestiering* om daarin voort te gaan en meer gelukkig te slagen. Het is dus een Boekje voor allerlei soort van menschen, beschaafd of min beschaafd, oud of jong, hetzij zij over hunne bekeering nadenken, er belang in stellen of niet; er mede aanvingen, of het verzuimen, ieder zal er wel eenig nut uit trekken kunnen, wanneer hij het slechts aandachtig en biddend leest en herleest, en daarmede tot zijn eigen hart inkeert.

Dit laatste is het *gebruik* dat ik u, lezer! ernstig moet aanbevelen. De bekeering is toch geene zaak, over welke wij slechts te redeneren hebben, of die wij in het algemeen in betrekking tot anderen beschouwen moeten; maar het ééne noodige, hetwelk wij bij eigen' ervaring en beoefening moeten kennen en bezitten, of het zal niet wel met ons uitkomen. Het is dus niet genoeg hier over te lezen, en dan het boekje ter zijde te leggen, maar wij moeten het tot onszelven brengen; en ten einde u daarin behulpzaam te zijn heb ik achter ieder hoofdstuk eenige vragen bijgevoegd, welke

ik hoop dat ieder zich zelve met ernst in het verborgen zal voorleggen om ze oprecht en getrouw voor het aangezicht van God te beantwoorden, en daardoor meer met den toestand van zijn hart en leven, en langs dien weg met hetgeen hem ontbreekt en in den weg staat, bekend te worden en alzoo te denken en betrachten wat tot het heil zijner ziel en ter eere Gods voor hem bijzonder noodig is.

Zoo ga dan dit kleine geschrift de wereld in, onder het geleide van den barmhartigen, almachtigen en alomtegenwoordigen God en Vader. Hij brenge het daar, waar geen sterveling het brengen kan, opene onze oogen en harten voor de waarheid, opdat wij hare verlichtende, heiligende en zaligende kracht ervaren, en in gedaante veranderd worden, naar het heerlijk en heilig beeld van Hem, die onze Verzoening en onze Hope, onze Leidsman en Heer is, en eenmaal onze Beoordeelaar en Lotbeslisser voor de eeuwigheid in zijne verschijning wezen zal.

EERSTE HOOFDSTUK.

OVER

DEN WAREN AARD DER BEKEERING,

NAAR AANLEIDING VAN

Jes. LV: 6, 7.

Korter en krachtiger, juister en vollediger zult gij het bezwaarlijk ergens in den Bijbel vinden aangewezen, waarin de bekeering eens menschen bestaat, en wat tot dezelve behoort, dan in die verzen, welke hier boven staan aangeteekend uit Jesaja 55. Het is de Evangelie boodschap, welke, na het volbrachte lijden en sterven van den Christus, en na zijne daarop gevolgde verheerlijking in hoofdst. 53 voorspeld, aan alle volken, ook aan de Heidenen moest en zou gebragt worden. Eene oproeping aan allen en een iegelijk zonder onderscheid, in den naam van God, tot bekeering. Wij

mogen het dus aanmerken als de korte hoofdinhoud van de Evangelieprediking, die ook tot ons komt. Zij is deze:

»Zoekt den Heer, terwijl Hij te vinden is, roept Hem aan, terwijl Hij nabij is; de goddelooze verlate zijnen weg, en de ongerechtige man zijne gedachten, en hij bekeere zich tot den Heere, zoo zal Hij zich zijnes ontfermen, en tot onzen God, want Hij vergeeft menigvuldiglijk.»

Wij ontleenen hieruit vier hoofdtrekken, die in de waarachtige bekeering eenes menschen naar den wil van God moeten gevonden worden, en die ons met den waren aard derzelve bekend maken.

§ 1.

Het is eene bekeering tot God, die zich ontfermen wil en menigvuldiglijk vergeeft.

De Heidenen en zij, die meer buiten dan naar den Bijbel denken en spreken, gewagen van eene bekeering tot de deugd; de H. Schrift spreekt van eene bekeering tot God. Dit is ook naauwkeuriger. De mensch

is door de zonde van God zijnen maker, wel-
doener, Heer en hoogste goed verwijderd;
hij kent, vreest, bemint Hem niet; hij
zoekt in zijne verbijstering, zijn genoegen en
geluk bij zichzelf en het schepsel, maar
niet bij God. Tot de deugd zonder eerst
tot God weder te keeren, is als of men
een' plant tot licht en wasdom wil brengen
buiten de zon. Er kan ook geene ware
deugdsbetrachting zijn, die niet uit het be-
gissel van vreeze en liefde Gods voortvloeit,
anders is het geen' gehoorzaamheid aan Hem.
Waar men in opstand gekomen is tegen
zijnen wettigen koning, moet men aller-
eerst terugkeeren tot de onderwerping en
gehoorzaamheid aan den vorst, en zoo lang
men dezen in zijn gezag niet eerbiedigt,
behoort men nog tot de oproermakers, zoo
al niet in de daad dan toch in het hart,
en de zoodanigen moet de vorst als zijn'
vijanden beschouwen, maar kan hen niet
voor zijne onderdanen erkennen. *De on-
geregtige bekeere zich tot den Heer.*

Maar hoe nu tot Hem wederkeeren? Niet
als tot een vertoornd regter, een' strengen

en harden Heer, wien men niet kan ontvlugten; neen! maar als tot den grooten *Ontfermer, die menigvuldiglijk vergeeft*, en die volgens hoofdst. 53, *onze ongeregtigheden op den Christus heeft doen aanloopen, welke om onze overtredingen verwond, om onze ongeregtigheden verbrijzeld is.* Het is het opstaan van den verloren zoon, die de goedheid van den vader miskend heeft, en nu tot zichzelf gekomen, op de ontferming en vergeving des vaders rekest, tot het huis en de gehoorzaamheid van dien vader wil terugkeeren, omdat hij zoo beminnelijk is. De zoogenaamde wettische bekeeringen zijn slechts omwegen, die de menschen door onkunde van den waren aard van het Evangelie der verzoening, bewandelen, waarop men nog in zichzelf zoekt, en door eigen werk poogt te verkrijgen, wat er door Christus buiten en voor ons reeds is aangebragt. Vandaar dan ook dat er geen' rust en vrede, geen' dankbaarheid en kinderlijke gehoorzaamheid in het gemoed verwekt wordt, voor dat men in eenen God geloof, die den goddeloozen regtvaardigt uit loutere ge-

nade, alleen om de verdiensten van Christus, zonder dat wij in onszelven eenige welbehagelijkheid voor God hebben. Het is dus niet bij de vloeken van Ebal en de vlammen van den brandenden berg Sinai: maar bij het kruis van Golgotha, en aan den voet van den troon der genade, dat God ons roept, en waar ook alleen het ongevoelige hart verbrijzeld en de vijandschap verbroken wordt. Bekeering is dan de terugkeering tot onderwerping en gehoorzaamheid aan God, geboren uit het geloof aan Zijne ontferming en vergevende liefde in Jezus Christus ons geopenbaard, in de beloften van het Evangelie ons bekend gemaakt, en reeds in den doop ons toegewezen en bevestigd.

§ 2.

De bekeering tot God ontdekt zich al spoedig in het zoeken en aanroepen van den Heer.

De mensch in zijne verwijdering van God, denkt zelden aan God, kan Zijne gunst en

gemeenschap missen. Wanneer het hem slechts voorspoedig gaat in zijn huisgezin, werk en kring, hij in de gunst en vriendschap der menschen deelt, zoo is hij wel te vreden; en indien het mogelijk ware in dat bezit en genot altijd voort te leven, zou hij voldaan zijn, al bestond er geen God. Roept hij God aan, het is of op gezette tijden en dan nog veelal koel, uit sleur en gewoonte, of in nood en gevaar, en dan nog meer om verlossing van smart en ramp dan wel om het behoud zijner ziel, vernieuwing van zijn hart, en herstelling in Gods gunst en gemeenschap — het kan noch zoeken noch aanroepen van God genoemd worden. Geheel anders is het, wanneer de mensch zich tot God bekeert, dan kan hem de grootste rijkdom en eer, ja de geheele wereld niet meer voldoen, hij verlangt God tot zijn' vriend en deel te hebben, hij zoekt daarom met Hem en de dingen die van God geopenbaard zijn en zijne zaligheid betreffen, meer bekend te worden; van de gunst en vriendschap met God verzekerd te zijn, dat wenscht en zoekt hij, daarom roept hij

Hem gedurig aan, hij begint nu te bidden uit en met het hart, gelijk zijn hart te voren reeds naar de wereld trok, zoo is nu God en zijne gemeenschap het middenpunt van zijn verlangen, waarna de gansche ziel smachtend uitziert, waarom hij Hem steeds aanroept.

§ 3.

De bekeering tot God vertoont zich naar buiten voor de menschen, in het verlaten van den weg der goddeloosheid.

Er zijn volgens den Bijbel slechts twee wegen, de eene leidt ten verderf, de andere tot het eeuwige leven; een derde of middenweg is er niet. Wij zijn op een van beiden. Van natuur wandelen wij op den eersten, het is die der zonde, buiten God, naar den lust en het goeddunken van ieders hart. De eene leeft openbaar in de zonde, dient de wereld openlijk; de ander meer versijnd en tot eene zekere hoogte. De een stoort zich geheel aan geen' godsdienst of regelen van welvoegelijkheid; de ander

houdt de uiterlijke pligten van eerbaarheid, zedigheid en betamelijkheid nog onder het oog; maar allen komen daarin overeen, dat zij op den breedten weg wandelen naar hun' bijzonderen smaak, temperament en gelegenheid. Die zich tot God bekeert, verlaat zijn' vorigen weg. Dat is bij openbaar goddeloozen meer in het oog vallend, dan bij uiterlijk ingetogenen. En toch bij de laatste moet het even zoo wel plaats hebben als bij de eerste. De vriendschap der wereld, al is ze nog zoo verfynd en bedekt, is toch altijd de vijandschap Gods. Er zijn zondige gewoonten, verzuimen, handelingen die niet goed zijn, welke moeten afgelegd worden, een oog, een hand of voet die ergert, welke moet uitgerukt en afgehouden worden. Die zich in waarheid tot God bekeert, moet *zijnen* vorigen weg, voor zoo ver die verkeerd was, verlaten; hij durft er niet op voortgaan uit vreeze Gods, en hij wil er niet in volharden uit liefde tot God. Hij volgt niet meer zoo onbedacht den algemeenen stroom, maar beproeft wat den Heer welbehagelijk is,

wat hij voor zijn geweten kan verantwoorden en begint zich alzoo te oefenen tot godzaligheid.

§ 4.

Die zich tot God bekeert, verlaat ook de ongeregtige gedachten.

De waarachtige bekeering is niet maar eene nitwendige verbetering, maar is vooral inwendig in eene veranderde denkwijze, smaak en gezindheid, hetgeen de Bijbel elders noemt de *vernieuwing des gemoeds*, *reiniging van hart*, het *dooden van het vleesch met deszelfs begeerlijkheden*. Het denken en peinzen, het zinnen en willen van den nog onbekeerden mensch is op de zienelijke dingen, daarhenen strekken zich zijne wenschen, overleggingen alleen uit, hij heeft geen' anderen of hoogerem zin; hij denkt onberispelijk te zijn, als hij het kwade maar niet met de daad doet; al is zijn hoofd en hart vervuld met allerlei booze bedenkingen, bewegingen en lusten, hierover ontrust hij zich weinig. Maar wan-

neer een mensch zich opregt tot God bekeert, dan wordt zijn denken, oordeelen, zijne smaak, keuze en verlangen anders gewijzigd. Gedachten en verbeeldingen, die te voren aangenaam waren voor het vleesch, worden hem nu hatelijk en door hem veroordeeld; opwellingen der begeerlijkheden, die voorheen getroeteld en ingevolgd werden, worden nu bestreden en onderdrukt, hij wil geheel rein worden, de verborgen lust en drift is bij hem zoo wel zonde als de volbragte daad. Hij zoekt en bedenkt niet meer gelijk vroeger alleen de dingen die beneden maar die boven zijn. De ongerechte man verlaat zijne gedachten, en het is zijne gedurige bede:

Laat U mijn tong en mond
 En 's harten diepsten grond
 Toch welbehaaglijk wezen.

PSALM XIX: 7.

Hier houde de Lezer een weinig op en legge de hand aan zijn hart, en doe zich-zelfen de volgende vragen:

Is *zulk eene bekeering*, althans wat de beginselen aangaat, *de mijne?*

Waaraan *ontbreekt mij* het meest, aan het eerste, tweede, of het derde en vierde?

Wat is er in mijn *zoeken en aanroepen* van God te *verbeteren*?

Waarin blijkt mijn *verlaten* van den verkeerden weg, en wat moet ik nog meer *verlaten*?

Waar ik wel over de *gedachten* en *verborgene verkeerde lusten en driften* van mijn gemoed?

Bekennen wij ons voor ons zelve en voor God, zoo als wij zijn. Hij weet het, wij moeten het ook weten, en waarom zouden wij ons voor ons zelve verbergen? terwijl Hij die ons helpen kan en vergeven wil, nog nabij en te vinden is voor een iegelijk onzer; maar ook de tijd van zoeken en vinden heden, terwijl gij zijne stem hoort nog niet geëindigd is, doch ook onverwacht en spoedig, morgen reeds, de deur voor eeuwig zou kunnen gesloten worden.

TWEEDE HOOFDSTUK.

OVER

HET ONDERSCHIED TUSSEHEN DE WARE
EN VALSCHE OF SCHIJNBEKEERING.

NAAR AANLEIDING VAN

Openb. III: 1.

Eene gebrekkige en onvolledige bekeering is nog geene valsche bekeering; evenmin als het goud, al is het met vreemdsoortige stoffen onder de aarde vermengd, ophoudt het ware edele metaal te zijn, het heeft nog wel vele bewerking, afscheiding en loutering noodig, maar het valsche is geen goud, en kan er ook nooit voor erkend worden, het is slechts gedaante en schijn dat de proef niet kan doorstaan. Wij spreken hier alleen over de gedaante van godzaligheid, waaraan de kracht ontbreekt.

Zulke waren er door alle tijden, die zichzelf voor bekeerd hielden en door anderen ook als de zoodanigen erkend wer-

den, maar die zichzelf in dezen jammerlijk misleiden. Uit den tekst, welke boven dit hoofdstuk geplaatst is, zien wij dat er in eene Christelijke gemeente, op weinige uitzonderingen na, velen kunnen zijn, van welke de alwetende en verhoogde Heer getuigen moet:

Gij hebt den naam dat gij leeft; maar gij zijt dood.

Het was te Sardis anders gesteld dan te Ephezen waar men *de eerste liefde verlaten had* (1), anders dan te Laodicea, waar men *noch koud noch heet was* (2); te Sardis was schijn van leven, zoodat men zelfs bij anderen hiervan de naam had; dus eene uiterlijke gedaante van godsdienstigheid en Christendom, waarmede men voldaan was, maar dat niet meer was dan schijn. In het oog en oordeel van Hem, die hunne werken wist en hunne harten doorgrondde, waren zij dood; het ware leven, het wezen der zaak ontbrak hen. Deze uitspraak kan Hij alleen doen, die tusschen de kandelaren wandelt en wiens oordeel naar waarheid is.

(1) Openb. II: 4.

(2) Openb. III: 15.

Zoo kan en mag geen mensch die slechts aanziet wat voor oogen is, ooit spreken; het oordeel over de *personen*, het zeggen: *gij* hebt den naam dat *gij* leeft, maar *gij* zijt dood, is alleen aan Hem verbleven die weet wat in den mensch is. Maar over de *zaak* mogen, en moeten wij nadenken, wij moeten ieder ons zelve oordeelen, en om dat te kunnen doen, moeten wij schijn van wezen, naam en daad behoorlijk kunnen onderscheiden.

Wel aan! laat ons dan zien wat schijn van bekeering is, en waaraan dezelve kan onderkend worden. Zij maakt zich, dunkt mij, in deze vier hoofdtrekken openbaar, dat haar de *opregtheid*, de *onverdeeldheid*, de *bestendigheit* en de *vruchten* ontbreken.

§ 1.

Schijn van bekeering is het, aan welken de opregtheid der beginselen en der bedoeling ontbreekt.

De ware bekeering ontstaat uit een vernieuwd hart, ongeveinsd geloof, uit haat

en afkeer van de zonden, uit liefde tot God en den Verlosser. Men heeft daarbij ten doel Gode te behagen, Zijn wil te volbrengen, Zijne goedkeuring weg te dragen, en tot eer van den Heer te leven. Men heeft geene bijoogmerken. Hij is opregt van hart en wandel. Maar geheel anders is het met den man, die den naam heeft dat hij leeft, schoon hij dood is. Het is uit eigenbelang, om zichzelf en der menschen wil, dat hij van weg verandert. Hij ziet dat deze of gene zonde voor zijne gezondheid, voor zijn belang of goeden naam en eer schadelijk is, hij laat ze na, komt er van terug. Hij weet dat hij door een meer godsdienstig en ingetogen leven, bij dezen en genen een goede opgang maken, eenig voordeel of eer kan behalen, en hij doet het; gij vindt hem in andere gezelschappen, op plaatsen en onder menschen, waar men hem te voren nooit of zelden zag. Maar verre van uit zuivere beginsels en met reine bedoelingen werkzaam te zijn, doet en laat hij niets om des Heeren wil, maar alles om zichzelf en der menschen wil. Het is slechts inteugelen van

de zonde, maar geen afkeer van dezelve. Zoo volgde Judas den Heer om daardoor zijn belang te bevorderen. Zoo kleefde *Simon de Toovenaar* Philippus aan, en liet zich doopen, om daardoor zijne gedaalde eer weder te herstellen, maar het hart was niet opregt voor God. Zoo handelden de *Pharizeën*, die onder den schijn van bidden de huizen der weduwen opaten, en aan de wit gepleisterde graven gelijk, die van buiten schoon, maar van binnen vol onreinheid waren. Het beginsel en de bedoeling kan echter minder verachtelijk en toch onzuiver zijn. Wanneer men namelijk door verandering van vorige denk- en levenswijze de schuld van vroegere verzuimen en zonden wil goed maken en uitwischen, zich door boeten en strenger leven der gelukzaligheid waardig maken; bij de zoodanigen ligt eigenliefde en hoogmoed ten grondslag. Zij willen door zelfsverbetering hunne rekening bij God vereffenen, het gaat alles buiten Christus om, zij zoeken hunne eigene gerechtigheid voor God op te rigten, roem en eer bij Hem te behalen; hunne bekeering mist den eeni-

gen waren grondslag van liefde tot God, en van het dankbaar geloof in den Heere Jezus Christus. Zij zijn der genade Gods niet onderworpen, en zoo zij niet veranderen in den geest hunnes gemoeds, zal, tot hun gezegd worden: *gij zijt gewogen, maar te licht bevonden*. Zij hebben den naam dat zij leven, maar zij zijn dood.

§ 2.

Schijnbekeering is het, wanneer de onverdeeldheid des harte ontbreekt.

In de waarachtige bekeering is men onverdeeld van keus, zin en verbindtenis, men is *aller* zonden vijand, heeft lust tot *alle* gerechtigheid en haat *allen* valschen pad. De schijnbekeering maakt uitzonderingen, de keus is beperkt tot sommige en niet tot alle bevelen des Heeren, men wil God dienen tot eene zekere hoogte, maar ook niet verder. De H. Schrift geeft ons hiervan niet weinig voorbeelden in eene *Saul*, die naar eigen willekeur God diende, in eenen *Joas*, die zoo lang zijn godvruchtige oom *Jojada*

leefde, den Heer diende, in eene *Amazia* van wien wij lezen: *Hij deed wat regt was in de oogen des Heeren; doch niet met een volkomen hart* (1), en stelde zich het zwakke voorbeeld van zijne half-godsdienstigen vader Joas, maar niet het blinkend voorbeeld van den innerlijk vromen David (2) voor. Onder menschen van dit soort is niet weinig verschil, zoo wel in de mate van godsdienstigheid welke zij beoefenen, als in de wijze, waarop zij dit naar buiten openbaren. Met eenige voorbeelden willen wij dit ophelderen.

De een vindt het meeste gewigt in goede en zuivere begrippen van godsdienstige waarheden, hij weet over de bekeering en den weg die ten leven leidt fraai en goed te spreken; de hoofdwaarheden en verborgenheden des geloofs kent en verdedigt hij, hij ijvert voor hetgeen, in zijne oogen de regtzinnigheid is, en tot geen prijs zou hij van zijne denkwijze iets afstaan. Maar dat is ook zijn roem, zijn gewin, zijne geheele godzaligheid. Hij heeft den naam dat hij leeft; maar

(1) 2 Chron. XXV : 2.

(2) 2 Kon. XIV : 3.

hij is dood. De Bijbel is in zijn hoofd, maar niet in zijn hart. De waarheid zweeft hem op de lippen, maar hij heeft haar niet aangenomen, om er door gereinigd en gezaligd te worden.

Neen! zegt een ander: in de begrippen des verstands, in eene koude regtzinnigheid is het niet gelegen, de Godsdienst is eene zaak van het hart. Hij is nu en dan bewogen onder een roerend voorstel of aan het Avondmaal, hij is soms opgetogen onder de levendige schilderij der toekomstige zaligheid, hij vindt verzachting en vertroosting bij de gedachte aan zijne afgestorvenen, door de hoop des wederziens en der wederontmoeting; dit alles zijn hem bewijzen van zijnen godsdienstigen zin, zoodat hij hieraan in 't minst niet twijfelt. Het is de Godsdienst des gevoels, de waarheid werkt op zijn beweeglijk gestel en hartstogten, maar niet op zijn hart, tot reiniging, dat blijft hetzelfde; strijd tegen de zonde kent hij niet, hartelijk leedgevoel en schuldbelijdenis voor den Allerhoogste is hem vreemd. Het is de weekhartige man, de gevoelige vrouw wien de

zaligheid, maar niet de heiligheid van den Hemel bekoort; de beloften, maar niet de bevelen, de vertroosting, maar niet de reinigende kracht der waarheid dierbaar is. Zij hebben den naam dat zij leven, maar zij zijn dood.

Van deze onderscheidt zich weer een derde, die noch met regtzinnigheid, noch met het gevoel veel op heeft. Zijn regel is: het is van minder belang, wat men gelooft, indien men maar wel leeft; het komt op de daden aan, het zijn de werken waaruit het moet blijken, en die in zijne schatting, de onwedersprekelijkste bewijzen zijn van zijne bekeering. En welke zijn dan die werken? Bij den eenen alleen de volbrenging van de eerste tafel der wet, werken van Godsdienst, gelijk bij de Pharizeën; het lezen en hooren van Gods Woord, het vieren van den rustdag, zich wachten van grove buitensporigheden, en der ijdele vermaken dezer wereld; maar barmhartigheid, het liefderijk oordeelen en behandelen van den naasten, dat zijn de mindere geboden der tweede tafel, slechts plichten wier verzuim van minder belang is.

Terwijl wederom bij anderen de geboden der tweede tafel, de hoofdzaak van het Christendom uitmaken; naarstig en eerlijk in zijn beroep te zijn, weldadigheid aan armen en hulpbehoevenden te bewijzen, deelnemen aan nuttige inrigtingen, algemeene menschenliefde, verdraagzaamheid en wat niet al. Het is de burgerlijke braafheid, welke de wereld genoegzaam acht, als het wezen der zaak beschouwt, waardoor men ook veel loffelijks kan verrigten, maar die geen wortel heeft in de vernieuwing des gemoeds, niet gepaard gaat met liefde tot God uit een ongeveinsd geloof, het is een Christendom zonder Christus, een ligchaam zonder geest. Zij hebben den naam dat zij leven, maar zij zijn dood. Mogen wij onder degenen, bij wien de onverdeeldheid des gemoeds ontbreekt, ook niet dezulken tellen, die onder den schijn van bekeering, slechts van gebreken en zonden verwisselen, wanneer bij voorbeeld, de jeugdige ongebondenheid in later jaren door geldzucht vervangen wordt, of het kwaadspreken en hard oordeelen, de vroegere wereldliefde

opvolgt. De eigenliefde, de hoogmoed, de zucht om te behagen, kan zich zoo onderscheiden kleeden, en het hart eene zonde veroordeelen, terwijl het de andere liefkoost, en er even zoo aan verslaafd is, als in vroegere dagen, aan de dingen die men nu nalaat.

§ 3.

Schijnbekeering is het, wanneer zij slechts voor een tijd, en niet bestendig is.

Van dien aard zijn meermalen de bekeeringen in een plegtig oogenblik, door opgewekte hartstogten voorgenomen, op een ziekbed beloofd, of in tijden van nood en gevaar begonnen.

Een treffend verlies, een plotselijk sterfgeval, het hooren of zien van een ontzettend, of voorbeeldig en blijmoedig uiteinde van een' vriend of vriendin; de krachtige toespraak ter waarschuwing of opwekking, die men ontvangt onder de prediking, of bij eene andere gelegenheid, beweegt het gemoed, de aandoeningen worden opgewekt,

men gevoelt de noodzakelijkheid en het gewigt der bekeering, het voornemen wordt opgevat om eenen anderen weg in te slaan, men zegt met den man die tot Jezus kwam (1): *Heere, ik zal U volgen, waar gij henen gaat.* Men doet, gelijk Herodes, *vele dingen* (2), gaat gelijk Orpa met de vrome Naomi, een eind weegs mede, maar heeft geen kracht om met Ruth haar aan te kleven ten einde toe, en met het geheele hart te zeggen, en door daden te toonen, *uw volk is mijn volk en uw God is mijn God* (3). De keus is niet welberaden, alleen de vrucht van een voorbijgaand oppervlakkig gevoel, *het is slechts voor een' tijd: de zorgvuldigheden dezès levens, de verleidingen des rijkdoms, en de begeerlijkheden des vleesches, krijgen weldra het overwigt, zij vallen af, en dragen geen vrucht* (4).

Men ligt op een ziekbed ter neder, het gevaar des doods dreigt, het geweten ontwaakt; men gevoelt zich niet bereid voor de eeuwigheid, men wenscht en bidt om

(1) Luk. IX: 57.

(2) Marc. VI: 20.

(3) Ruth I: 14, 16.

(4) Luk. VIII: 13, 14.

vergeving en herstelling, verzoekt een' leeraar of vriend om met zijn raad en voorbede te ondersteunen, men vat het voornemen op om voor den Heer te leven, betuigt en belooft de herstelde krachten Gode dienstbaar te maken. De kranke geneest, keert tot vorigen welstand terug, de eerste dagen en weken gedenkt hij aan zijne belofte; maar de indruk verzwakt, de bekoringen der wereld, vroegere verkeeringen trekken af, zondige lusten en gewoonten hervatten zich met kracht, worden ingevolgd, en de mensch is wederom dezelfde, gelijk te voren.

Er heerscht eene gevaarlijke besmetting, zij dringt door van huis tot huis, aan alle zijden vallen de slagtoffers des doods; vreeze bevangt, men gevoelt God noodig te hebben; ouders, kinderen, dienstboden gaan te zamen naar het huis des gebeds, om het aangezicht des Heeren te zoeken, opdat Hij het gevaar afwende, en de plaag ophouden; de gewone vermakelijkheden, feesten, partijen en maaltijden worden geschorst, het Koninkrijk der Hemelen wordt

als het ware geweld aangedaan, het is of de gansche stad zich wil bekeeren. Maar de besmettelijke ziekte wijkt, het gevaar verdwijnt, en daarmede ook de angst en vrees, maar ook de behoefte aan God en het gebed, en de bezorgdheid voor het heil der ziel, en de menschen keeren terug een ieder tot zijn vorigen weg, ja, worden dikwijls nog erger dan voorheen. Het is de geschiedenis van menige plaats en mensch, die wij voor weinige jaren bij het woeden der Cholera aanschouwd hebben.

§ 4.

Schijnbekeering is het, die geen' vrucht der bekeering waardig voortbrengt.

Brengt vruchten voort der bekeering waardig (1), zoo sprak Johannes de Dooper tot menschen, die eene geheele lijst van goede werken meenden te kunnen vertoonen, en dachten boven anderen godsdienstige en vrome Israëlitcn te zijn, die geen' bekeering noodig hadden; maar het waren geene

(1) Matth. III: 8.

vruchten der bekeering *waardig*, en welke zouden die wezen? Voornamelijk deze twee, *ootmoed en liefde*, aan beide ontbrak het hun geheel en al. Zij waren trotsch en liefdeloos voor God en menschen, en waar deze beide hemelsche planten gemist worden, daar is volgens de uitspraak der Schrift geene waarachtige bekeering. Aan *den armen van geest* wordt *het Koninkrijk der Hemelen* toegezegd (1), *den nedrigen geeft God genade*, maar *Hij wederstaat de hoovaardigen* (2), *die zichzelven verhoogt zal vernederd worden, maar die zichzelven vernedert zal verhoogd worden* (3); en wat de liefde aangaat, de Bijbel zegt ons dat *alle gaven, talenten, krachten, Engelen wijsheid en Engelen daden zonder de liefde niets zijn*, ja, dat de *liefde nog meer is dan geloof en hoop* (4), en *hij die niet liefheeft God niet kent, want God is liefde* (5). Wat hebben wij toch dat niet ontvangen is? Wat goeds kunnen wij doen, waartoe ons God niet

(1) Matth. V: 3.

(2) 1 Pet. V: 5.

(3) Luk. XVIII: 14.

(4) 1 Cor. XIII: 1—3, 13.

(5) 1 Joh. IV: 8.

moet bekwamen? Wat zou een arm zondaar in rekening kunnen brengen bij God, of zich verheffen boven een ander? Regt eigenaardig teekent ons Jezus den trotschen, met zichzelf ingenomenen, met zijne daden pronkenden en uit de hoogte met verachting op anderen zienden Pharizeër, in vergelijking met den ootmoedigen, alleen aan zichzelf denkenden, en zich geheel onwaardig gevoelenden Tollenaar, in de schoone gelijkenis Luk. XVIII. Die zich veel laten voorstaan op het goede in hen en door hen verrigt, spreken er gedurig van en zouden het wel in betaling en afrekening willen brengen bij God. *Heere! hebben wij niet in uwen naam geprofeeteerd* (1) en voor U geijverd? Terwijl de ootmoedigen, die met gevaar van hun leven in den tijd der vervolging de discipelen herbergden en in de gevangenis bezochten, het als het ware vergeten zijn en vragen: *Heere! wanneer hebben wij dit gedaan* (2)? O! dat roemen in zichzelf, in wijsheid, kracht, deugd, dat vertooning

(1) Matth. VII: 22. (2) Matth. XXV: 37—39.

maken met hetgeen men is en doet, dat zich beter wanen dan een ander, dat staan naar hooge dingen zoo wel, als dat verachten, vernederen, onderkruipen van anderen, die onbarmhartigheid en dat liefde-loos veroordeelen, dat leven alleen voor zijne eigene eer, belang en genot, met voorbijzien van anderen, het is uit den booze; de zoodanigen zijn nog in het vleesch, en de Geest van Christus woont niet in hen.

Hier vrage ik mijzelven, en de Lezer vrage het ook aan zijn eigen hart:

Is hier ergens ook *mijn beeld* afgeteekend?

Is het mij om *den naam* of om *de zaak* te doen, wil ik een Christen schijnen of inderdaad wezen?

Is mijn hart *opregt* en *onverdeeld* aan God en zijne dienst verbonden?

Zou ik, niettegenstaande duizend tekortkomingen en afwijkingen, met Petrus op de vraag des Heeren: *hebt gij mij lief?* voor den Alwetende in waar-

heid betuigen kunnen: *Heere! Gij weet alle dingen! Gij weet dat ik U lief heb (1)!*

Wanneer in onze Gemeenten uit naam van den Heer der Gemeente, even als te Sardis werd voorgelezen: *Gij hebt den naam dat gij leeft, maar gij zijt dood*, zouden wij dan ook vragen: *ben ik het, Heere?*

De opregte Discipelen deden het eerst die vraag, toen Jezus zeide dat een uit hen hem verraden zou; maar de onopregte Judas deed dezelve het allerlaatst, toen hij er niet langer van tusschen kon. Valt het antwoord voor ons beschamend uit, o! laat het ons met droefheid rond uit bekennen voor Hem, die zich juist voor de naamchristenen te Sardis beschrijft, als *die de zeven Geesten Gods heeft*, en even daardoor zich openbaart en gewillig verklaart, om door zijnen Geest te willen maken, dat wij niet slechts in naam, maar in de daad zijne Discipelen worden.

(1) Joh. XXI: 17.

DERDE HOOFDSTUK.

DE

BEKEERING EENE ALLERWENSCHIELIJK-
STE ZAAK OOK IN JEUGDIGEN
LEEFTIJD.

NAAR AANLEIDING VAN

Lucas XV: 10.

Ik acht het niet noodig u van de noodzakelijkheid eener waarachtige en hartgrondige bekeering te overtuigen. Hieraan zal wel niemand twijfelen, die weet dat *al wat uit vleesch geboren is, vleesch is*, en die de stellige en algemeene uitspraak van den Heer gelooft: *tenzij dat iemand wedergeboren wordt, uit water en Geest geboren wordt, hij kan in het Koninkrijk Gods niet ingaan* (1). *Zonder heiligmaking zal niemand den Heer zien* (2); en zoo spreekt de Bijbel overal. Er zijn wel menschen, even gelijk in den tijd van Johannes den Doo-

(1) Joh. III: 3, 5, 6.

(2) Hebr. XII: 14.

per en van Jezus, die meenen, dat dat wedergeboren worden en bekeeren eene leer is voor openbaar goddelooze menschen, voor tollenaars, Samaritanen en Heidenen, maar niet voor hen, die zulke onbesproken en brave menschen zijn gelijk zij. Het is de oude Pharizeeuwsche geest, maar in eene andere gedaante, en met eene christelijke kleur, maar voor dezen is dit boekje niet geschreven, zij zullen het ook wel niet willen lezen, en zijn ook doorgaans niet te overtuigen, immers zoolang zij niet met zichzelf, met het diep bederf hunnes harten, en den waren aard van het nieuwe en geestelijke leven bekend worden. Doch men kan de noodzakelijkheid der bekeering in het algemeen en voor zichzelf toestemmen en toch de zaak niet begeerlijk achten. Het is geene wenschelijke zaak in veler oogen, zij zouden wel verlangen dat het niet zoo noodzakelijk ware, en dat zij dezelve eerst in het laatst van hun leven mogten deelachtig worden. Van dit dwaalbegrip moeten wij terug komen, of laat ik liever zeggen, (want het hapert meer aan den wil

dan aan het verstand), van deze ongeezindheid en afkeerigheid des harten moeten wij genezen worden. Ik wilde u daarom de bekeering als eene allerwenschelijkste zaak voorstellen en ze bijzonder aan jonge menschen aanprijzen, ten einde, u daardoor op te wekken en, gave God! te bewegen, om u aan zijne zoo beminnelijke en zalige dienst te verbinden.

§ 1.

De bekeering is eene hoogstbegeerlijke zaak.

Ik zou u dit met vele redenen en voorbeelden kunnen bewijzen, maar mij dacht het niet korter en krachtiger te kunnen doen, dan door de merkwaardige uitspraak van Jezus omtrent de belangstelling des Hemels in de bekeering van eenen mensch. Wij lezen Luc. XV: 10.

Alzoo, zeg ik ulieden, is er blijdschap voor de Engelen Gods over eenen zondaar, die zich bekeert.

Gelijk de vrouw bij het wedervinden van den penning, en gelijk de herder over het

teruggekomen schaap zich verheugen, en iedereen toeroepen: verblijdt u met mij, *alzo*, zegt Jezus, *is er blijdschap in den Hemel*, vs. 7, *en bij de Engelen over éénen zondaar, die zich bekeert*, al is het den geringsten (een penning is toch minder dan een schaap) of den verst afgedwaaldsten (gelijk de alles verteerd hebbende, in schande en armoede verzonken zoon in de volgende gelijkenis). Dat zegt Hij, die uit den Hemel is neergedaald, weet hoe het in den Hemel is, en die ons alleen kon openbaren, wat er bij de Engelen plaats heeft.

Het moet dan wel eene goede en groote, ja heerlijke zaak zijn wanneer een zondaar zich bekeert, want over kleinigheden en beuzelingen zullen zich de Hemelingen niet verheugen. Het moet iets hoogst belangrijk zijn, dat zulke verhevene en zalige wezens er zoo mede ingenomen zijn, die niet eens onze natuurgenooten zijn, ja dat zelfs de bekeering van een enkel mensch, van ieder zondaar welke ter hunner kennis komt, hunne Hemelvreugde nog vermeerdert en

verhoogt. Het kan niet kwaad zijn den Heere te dienen, want dan waren de Engelen die altijd den wil van den Vader in de Hemelen doen, wel de allerongelukkigste schepselen.

Het is het *grootste geluk* dat iemand wervaren kan, wanneer hij zich met zijn hart tot God bekeert; want zijne ziel wordt behouden, zijn leven van den dood gered, het ware geluk des menschen moet toch inwendig zijn, en niet in zijne uitwendige omstandigheden. Laat iemand nog zoo veel voorspoed, rijkdom, eer en aanzien naar de wereld bekomen, indien hij een onbekeerlijk hart behoudt, is hij naar den geest arm, ledig, dwaas en onvoldaan, hij zal schade lijden aan zijne ziel, en gaat iederen dag een eeuwig verderf te gemoet. Al wat wij hier op aarde van de vreugde en de goederen dezer wereld kunnen begeeren en genieten, is onbestendig, gaat voorbij; wij verliezen het alles bij den dood, kunnen er niets van medenemen naar de toekomstige wereld, maar de bekeering tot God is iets, dat blijft; de zin, de keuze, de smaak en het leven

voor God gaat mede, de vrede en vreugde die wij in het dienen van God ondervinden gaat niet verloren, de dood kan ze niet verstooren of vernietigen, zij wordt zelfs grooter en meerder, het is het eenige, volstrekt het eenige dat voortgezet en voltooid wordt: want *die den wil van God doet, blijft tot in eeuwigheid* (1); het is het allergrootste, duurzaamste en onschatbaarste geluk, dat iemand ook op aarde kan te beurt vallen.

Het is niet alleen zegen voor den mensch zelve, maar ook *voor de aarde eene groote weldaad*, want het is afbreuk voor het rijk der duisternis, en winst voor het koninkrijk van Christus, er is een aanbieder van God in geest en waarheid, een voorbidder voor vaderland en kerk, een stichtend voorbeeld voor anderen meer op aarde. Het is niet te berekenen wat en hoever die bekeerde zondaar in zijn huis en kring werken kan, geheel te vergeefs leeft hij nooit, de ondervinding leert hoeveel goeds de bekeering van een vriend op zijne bekenden uitoesent, hoe veel licht daardoor verspreid, hoe

(1) I Joh. II: 17b.

menig kwaad ingeteugeld, hoe veel goeds opgewekt wordt, al is het in een' kleinen kring, de som van het kwade wordt toch altijd minder in de wereld, zijn voorbeeld, het licht van zijn geloof, hoop en godzaligheid wekt en trekt.

Het is dan wel eene boven alles wenschelijke zaak, hetgeen voor den *mensch* *zelven* als *het grootste geluk* mag gerekend worden, *voor de aarde ten zegen* strekt, en *den Hemel vreugde* geeft. Er zijn welligt onder de zaligen daarboven van uwe vrienden of bekenden, wier geloof en godzaligheid gij aanschouwd hebt, die u in hun leven meer dan eens gewaarschuwd en opgewekt hebben om God te dienen. Gij gevoelt u nog na hun dood aan hen verbonden, gij wenscht eenmaal met hen wederom vereenigd te worden, maar dan moet het ook denzelfden weg op, dien zij u voorgaan zijn. Zij hebben de betrekking op u ook niet verloren, zij vragen welligt aan de Engelen of later aangekomene vrienden, hoe is het met mijn zoon of dochter, mijn broeder of zuster, mijn vriend of vrien-

din, op aarde? Zijn zij nog niet wedergekeerd van de dwaling hunnes wegs? hoe zouden zij zich verblijden, wanneer zij mogten vernemen, dat hunne tranen en gebeden, gedurende hun leven voor u uitgestort, niet te vergeefs waren, en zij de tijding ontvingen, deze uw zoon of dochter, die dood was, is weder levendig geworden, en de vriend, welke gij verloren achtet, is weder gevonden. Zij hebben den weg der zonde verlaten, en zich tot God bekeerd! Welk een heilig feestuur voor hen, en gij, gij zoudt de onbedriegelijke zekerheid hebben, om eenmaal bij hen te komen en onafscheidelijk met hen vereenigd te worden. Maar al hadt gij geen aanverwant, vriend of bekende daarboven, indien gij u opregt tot den Heer bekeert, dan zult gij er toch vele hartelijke vrienden aantreffen, veel meerder en beter dan gij op aarde verliet, de Engelen zullen u met vreugde ontvangen, en al moest gij vergeten en verlaten hier den laatsten adem uitblazen, zij zullen zich toch niet schamen, uwe ziel, gelijk die van Lazarus te

geleiden en in de gewesten der zaligheid over te brengen.

§ 2.

Bekeering bijzonder wenschelijk in den jeugdigen leeftijd.

De voordeelen van eene vroege godzaligheid zijn zoo vele en zoo groot, de opwekkende voorbeelden, die daartoe uitlokken, en in den Bijbel gevonden worden, zijn in zoo groot aantal voorhanden, dat ik over de bekeering volgens den Bijbel schrijvende, dit gewichtig gedeelte van het Bijbelsch onderwijs niet mogt voorbijgaan.

Ik weet geen een voorbeeld in de Heilige Schrift te vinden van de bekeering in den ouderdom; maar ik kan u eene geheele lijst geven van de zoodanigen, die reeds in de dagen hunner jeugd God kenden en dienden, en het zijn tevens de uitstekendste mannen, van welke dit getuigd wordt. Zal ik u lezer! op de wolke der getuigen wijzen, die wij beide in het Oude en Nieuwe Testament voor onze oogen aanschouwen, dan zou ik

van den beminnelijken, in voor- en tegen-
spoed, tot in den ouderdom zich gelijk ge-
bleven *Joseph* moeten spreken, die in zijne
vroege godsvrucht reeds als jongeling het
wapen vindt, om in de ure der verzoeking
staande te blijven en te zeggen: *Zou ik zulk
een groot kwaad doen en zondigen tegen
God* (1). Van eenen *Samuel* moeten gewagen,
die reeds vroeg uit het ouderlijke huis ver-
wijderd, en onder de ondeugende zonen van
Eli opgevoed, echter zich door zijne god-
vruchtige denk- en handelwijze van hen
zoo zeer onderscheidde, dat wij van hem
lezen: *de jongeling Samuel was aangenaam
beide bij den Heer en ook bij de menschen* (2).
Maar hoe veel zouden wij, indien het ons
alleen te doen ware om opwekkende voor-
beelden bij te brengen, kunnen aanvoeren.
Dat van eenen *David* en *Jonathan*, van
eenen *Obadja*, die *van der jeugd af God
vreesde* (3), van eenen *Josia*, van wien ge-
tuigd wordt, dat *toen hij een jongeling van
16 jaar oud was, hij den Heer den God*

(1) Genes. XXXIX: 9.

(2) Sam. II: 26.

(3) 1 Kon. XVIII: 12.

zijns vaders David begon te zoeken (1), van eenen *Daniël* en zijne drie medgezellen, die in een vreemd land en onder bijgeloo- vigen en aan den eenen waren God ongeloo- vigen, echter getrouw bleven aan hunne godsdienstige beginselen (2). Van eenen *Timotheus*, in wien het geloof zijner moeder en grootmoeder woonde, en van wien reeds vroeg een goed getuigenis gegeven werd (3). Wij willen liever uit alle deze voorbeelden zaamgenomen, u het wenschelijke eener vroegtijdige godsvrucht herinneren.

Want zij is het beste middel, om de *ge- varen der verleiding*, welke vooral in den jeugdigen leeftijd zoo velen en groot zijn, te *ontwijken* en te overwinnen. *Waar mede zal de jongeling zijn pad zuiver houden? immers alleen wanneer hij het houdt naar Gods woord* (4); is de vreeze Gods in zijn hart, dan zal hij meer op zijne hoede zijn, meer bidden, meer naar de stem van zijn geweten hooren, en dus voor struikelen bewaard worden en de strikken ontkomen

(1) 2 Chron. XXXIII: 3.

(2) Dan. I, III, VI.

(3) 2 Tim. 1: 5. Hand. XVI: 2.

(4) Psalm CXIX: 9.

waarin zoo menig een in dien leeftijd voor altijd ongelukkig wordt.

Eene vroegtijdige bekeering is *begeerlijk* wegens de *grootte winst*, welke zij voor het geheel volgend leven aanbrengt. Vergelijken wij slechts eene vroege met eene late bekeering, de eerste bespaart zich vele tranen en verdriet, die anderen door langdurig voortleven in de zonde moeten ondervinden; hij kan meer geoefend, meer gesterkt zijn in het goede; hij heeft meer gezaaid in den geest, is als een boom die welgeworteld en gewassen is, en menige storm heeft doorstaan; terwijl de ander een teeder en zwak plantje is, dat weinig vastigheid heeft. De eene is als een leerling die wel onderwezen en geoefend de school verlaat, terwijl de andere een groot deel van den leeftijd verzuimd en verbeuzeld hebbende, slechts op het laatst zoekt in te halen, wat vroeger verwaarloosd was.

Het eens vervloog'ne keert niet weér,

Maar wat het wrocht blijft duren.

Wenschelijk is eene vroege bekeering, om het *meerdere nul*, dat zulk een kan stich-

ten gedurende zijn geheele leven. Hoe rijk in overvloedige vrucht was het leven en bedrijf van een' *Jozef*, *Samuël*, *David*, *Daniël*, dat van der jeugd af aan de dienst van God gewijd was. Ziet het onderscheid in *Josia* en zijnen grootvader *Manasse*; beide werden tot God bekeerd, de eene vroeg, de andere laat, maar welk een verschil is er niet, in hetgeen zij voor hunne tijdgenooten aanbragten; toen *Manasse* bekende, dat de Heere God was, begon hij ook te hervormen en te herstellen, wat hij vroeger bedorven had, maar hoe weinig duurzaam nut heeft hij gesticht? Daarentegen *Josia* die 25 jaren korter leefde dan zijn grootvader, heeft honderdmaal meer goeds bewerkt; dewijl hij vroeger begonnen was.

Boven alles is eene vroege godzaligheid aan te prijzen, wijl de *bekeering*, hoe meer men in jaren vordert, hoe langs hoe moeilijker en onwaarschijnlijker wordt. De banden en boeijen der zonde worden al vaster, de ongevoeligheid en lusteloosheid neemt toe, en dewijl men ook jong kan sterven, waagt men te veel, waagt men zijn eeuwig behoud

dikwijls bij het verschuiven tot een' leeftijd, die men niet verzekerd is te zullen bereiken. Eene vroegtijdige verplaatsing uit eene wereld vol verzoeking en jammeren, gelijk eenen Jonathan te beurt viel, of eene wegneming voor den dag des kwaads gelijk het was met den zoon van Jeroboam (1), omdat in hem wat goeds voor den Heere was, is hemelsbreed onderscheiden van het plotselijk ter neder vallen der zonen van Aaron (2), of van het uiteinde van eenen goddeloozen Absalom, beide in het midden hunner zonden gestorven, in den bloei van hun leven afgesneden. Hebt gij ze niet wel gekend, mijne jeugdige Vrienden! die dit boekje leest, en voor wie dit gedeelte bijzonder geschreven is; van uwe vrienden en medgezellen, die onverwacht, zonder dat zij tijd hadden om zich te bezinnen, in de onherroepelijke eeuwigheid zijn overgestapt, en wier jammertoonen over misbruikte en verbeuzelde jeugd, u het hart doorboorden? of zaagt gij niet bij de rust en kalmte der ziel, bij de blijdschap en de

(1) 1 Kon. XIV: 13.

(2) Levit. X: 2.

hoop van anderen, die God vroeg gezocht hadden, dat het toch goed en zalig is den Heer te dienen? Het is niet in het gedruisch der wereld, onder het dartel gelach, en onder het zinnelijk genot, maar in de ure der ontzuivering, waar het geweten spreekt, en de mensch sterft, dat wij de stem der onbedriegelijke waarheid hooren, en daar zal u nooit gezegd worden: dient de wereld en wandelt naar de lust van uw hart, maar wel: verlaat uwen verkeerden weg, en zoekt den Heer terwijl hij te vinden is.

Wat mogen meer bejaarde en oude menschen hierbij wel onderzoeken? *hoe was het in uwe jeugd? hoe is het tegenwoordig?*

Zou ik ook *het laatste jaar* waarin Gods langmoedigheid mij gespaard heeft, reeds ingetreden zijn?

Hoeveel van mijn leven heb ik aan de dienst van God, en hoeveel aan die der zonde en der wereld gewijd?

Zou eene *valsche schaamte* mij ook terug houden om eene besliste keuze in deze te doen?

Zoudt gij *in het gebed durven zeggen.*

Heer! het is mij nog veel te vroeg om U te dienen, en zoo veel zijt Gij mij niet waard, dat ik de genoegens dezer wereld zou willen verruilen met die, welke Gij mij geven kunt? Indien gij dit niet ronduit durft verklaren, wat moet dan uw besluit zijn?

Zijt gij *vroeg begonnen* en ook in die mate *gevorderd*?

Prijst gij door *eenen blijmoedigen en onberispelijken wandel*, den weg der godzaligheid aan jonge menschen aan?

VIERDE HOOFDSTUK.

HOE WIJ TOT DE WAARACHTIGE
BEKEERING KOMEN?

VOOR WELMEENENDE VRAGERS BEANTWOORD.

Hand. V: 31. Luc. XI: 10. Hand. XVI: 31.

Phil. II: 12, 13 en Luc. III: 10-12.

Indien wij op de onderscheidene middelen en wegen, van welke zich de wijsheid en liefde Gods bedient, om de menschen tot zich te trekken en van hart en leven te veranderen, acht geven, dan zouden wij eene zeer groote verscheidenheid aantreffen en geen bepaald antwoord op de bovenstaande vraag geven kunnen, of een zekere bepaalde keuze doende, gevaar loopen om de veelvuldige wijsheid Gods in de verschillende leidingen te beperken. Indien wij uit de bekeeringsverhalen en geschiedenissen zoo als ze door de menschen opgegeven worden, en dus uit de

ondervinding deze vraag willen beantwoorden, dan zouden wij u op vele omwegen en bijwegen moeten wijzen, die niet goed zijn, en welke de gevolgen waren van de onkunde, dwaasheid, verkeerdheid en ongeloof der menschen, en dus geenzins tot regels en voorbeelden mogen strekken. Ik vooronderstel thans dat deze vraag door welmeenende Lezers geschiedt, die uit het Woord Gods verlangen te weten, welke *de naaste en de beste* weg is, die zij moeten inslaan, om tot de bekeering te geraken. Gij wilt goeden raad hebben, die, hoedanig ook uwe toestand is, voor allen en een iegelijk gepast is. De boven aangeschreven plaatsen behelzen het voornaamste, waarop ik u wilde wijzen.

§ 1.

De bekeering is een werk van God.

Hand. V: 31.

Dezen (namelijk Jezus) heeft God verhoogd tot eenen Vorst en Zaligmaker, om Israël te geven bekeering en vergeving van zonden.

Ik heb uit de vele plaatsen, die ons het-

zelfde leeren, juist dezen gekozen, omdat deze alle bedenkingen en zwaarigheden, welke men uit eigene ongeschiktheid en onwaardigheid zou mogen ontleenen, doet wegvallen; want gij kunt u geen afkeeriger en schuldiger menschen verbeelden, dan dat Israël, hetwelk den Heer der Heerlijkheid aanschouwd en gehoord, maar toch Hem schandelijk verworpen en gekruist had. Het is volgens Petrus, die dit woord tot de ergste van Jezus vijanden, de leden van den Joodschen raad sprak, het oogmerk van Jezus verhooring, om zoo wel de bekeering als de vergeving der zonden aan het verbasterd en met het bloed van den Messias bezoedeld Israël te geven. Geen Paulus hoe voortreffelijk, geen Apollos hoe begaafd, ja geen Engel uit den hemel, kan het hart des menschen vernieuwen, dat kan alleen Hij die het leven in zichzelf heeft, en het kan mededeelen waar en aan wien Hij wil. Hij is de Alpha en de Omega, die het goede werk in ons beginnen en voleindigen moet. Men kan wel aan den ondeugenden boom eenige tak-

ken afkappen, maar den kwaden in een' goeden te veranderen, dat is alleen het werk van Hem die het doode kan levendig maken. Wij plaatsen dit vooraan, omdat wij van deze overtuiging moeten doordrongen zijn, zullen wij weerhouden worden om door eigen' kracht te willen verkrijgen, wat wij alleen als eene verbeurde gave bij den Almagtigen Ontfermer moeten zoeken, en zonder deze ootmoedige erkentenis zouden ook alle de volgende opwekkingen te vergeefs zijn.

§ 2.

*God wil ons daartoe zijnen geest
schenken op het gebed.*

Luc. XI: 13.

Indien gij die boos zijt, weet uwe kinderen goede gaven te geven, hoe veel te meer zal de Hemelsche Vader den Heiligen Geest geven, dengenen die Hem bidden.

Daar staat het dan voor onze oogen geschreven wat de Heer aan ons doen wil, en het staat er zoo stellig, onbepaald en algemeen,

uit den mond van Hem, die den Vader kent zoo als niemand Hem kent, en die de belofte des Heiligen Geestes ontvangen heeft. Het is aan een iegelijk, die bidt toegezegd. Wie durft hier eenige twijfeling omtrent de waarheid en zekerheid dezer belofte maken; of zou zij u niet gelden? Lezer! Waar leest gij eenige uitzondering? is dezelve niet reeds in den doop u toegewezen, als tot u behoorende? hebt gij niet reeds vele opwekkingen en kloppingen van dien Geest ontvangen? Ziet daar dan u den weg aangewezen om denzelven in meerder en overvloediger mate te verkrijgen; het is het gebed, dat bewijs onzer behoefte en begeerte, het ootmoedig en aanhoudend gebed, aan hetwelk Jezus die groote gifte des Geestes verbindt. Kent gij de gave en wie Hij is die ze u toezegt? gij zult ze van Hem begeeren. En indien gij vader of moeder zijt, en uwe hongerige en dorstige kinderen niet te vergeefs kúnt hooren roepen, dan moogt gij, ja dan moet gij, volgens Jezus uitspraak, nog veel meer het verwachten van den Vader

in de Hemelen; want er staat geschreven: *een iegelijk die bidt die ontvangt, die zoekt die vindt, en die klopt zal open gedaan worden* (1). Hij die het gezegd heeft, is de Amen en de Waarachtige! en met dat woord en die belofte des Heeren, moeten wij voor onszelven slechts werkzaam zijn, zonder te willen onderzoeken hoe die Geest werkt, waar en wanneer dat begint, gedachtig aan hetgeen Jezus zeide: *de wind blaast waarhenen hij wil, en gij hoort zijn geluid, en gij weet niet van waar hij komt, of waar hij henen gaat, alzoo is een iegelijk die uit den Geest geboren is* (2).

§ 3.

*Het geloof in den Heere Jezus Christus
noodzakelijk om tot de echte
bekeering te komen.*

Hand. XVI: 31.

*Geloof in den Heere Jezus Christus, en gij
zult zalig worden, gij en uw huis.*

Ziet daar de korte en goede raad, welke Petrus aan den Stokbewaarder gaf, toen

(1) Luc. XI: 10.

(2) Joh. III: 8.

deze in verlegenheid en bij het gevoel van zijnen ongelukkigen toestand hem vroeg: Wat moet ik doen om zalig te worden? Het is ook het antwoord dat wij u naar het Woord Gods geven moeten op de vraag: Hoe kom ik tot de bekeering? want zonder het geloof in den Heere Jezus durft gij niet met vertrouwen bidden, en zal het u aan lust, moed en kracht ontbreken tot bekeering. *Het geloof reinigt het hart* (1), het is de wortel waaruit de ware verandering ten goede bij ons alleen kan voortspruiten. Alles in Christus, alles door Christus en alles om Christus, dit is het kort begrip van het gansche Evangelie; door Hem gaan wij met vrijmoedigheid tot God, in Hem worden wij voor God geregtvaardigd en hebben vrede met God, om Hem mogen wij alles vragen wat wij behoeven, uit Hem ontvangen wij genade voor genade, en door de kracht die in Hem is vermogen wij alle dingen. Waarom buiten dien geloofsweg omgedwaald, de onrust uwer ziel kan buiten dezelve nooit

(1) Hand. XV: 9.

gestild worden, en de zonde zal steeds feller woelen zoo lang gij niet op Jezus ziet. Indien wij eerst tot op eene zekere hoogte moesten verbeterd zijn, eer wij vrijheid hadden om de genade Gods in Jezus Christus voor ons zelve met een geloovig hart aan te nemen, dan heeft Paulus den Stokbewaarder verkeerd bestierd. De eerste raad, die hij hem gaf om daarmede terstond aan te vangen, is het geloof, en was dat hoe klein en zwak ook in zijn hart, dan zou het verlaten der afgoden en de verandering van zin en leven wel van zelve volgen, gelijk het ook zoodra hij geloofde aanstonds zichtbaar werd, vs. 33, 34.

§ 4.

Wat met het gebed en het geloof moet vereenigd worden.

Phil. II: 12, 13.

Werkt uws zelfs zaligheid uit met vreeze en leven (dat is met ernst en zorgvuldigheid), want het is God die in u werkt, beide het willen en werken, naar zijn welbehagen.

Al is het, dat wij deze woorden van

Paulus in verband met de voorafgaande verzen, met sommigen zoude verklaren van het medewerken tot, en bevorderlijk zijn aan elkanders heil, door niet te zien op hetgeen het onze maar ook op hetgeen des anderen is, en dus zouden vertalen, werkt *elkanders* zaligheid uit, zoo ligt er toch in alle gevallen tevens in opgesloten het naauw verband tusschen hetgeen God naar zijne beloften doet, en hetgeen wij in den weg der middelen verplicht en geroepen zijn te doen. Van daar dat de bekeering nu eens als een werk en geschenk van God, dan weder als een werk des menschen waartoe hij geroepen en dat hem bevolen wordt in den Bijbel voorkomt, het is belofte en bevel beide, dat moeten wij niet uit het oog verliezen. Dus niet lijdelijk stilzitten, niet alleen zeggen: het moet mij gegeven worden, en daarbij de handen in den schoot te leggen; dat is een jammerlijk misbruik van eene heilige waarheid, welke ons aan dien boozen en luïjen dienstknecht herinnert, van welke Jezus spreekt Matth. XXV: 24-30 en Luc. XIX: 20-24. Het is

den zoodanige nog geen ware ernst met hunne bekeering, of zij scheiden door onverstand hetgeen God heeft zamengevoegd. Het gebed en het geloof dat traag maakt is niet van den regten aard, mist althans het doel en de vrucht. Wij niet alzo! wien het in opregtheid te doen is om tot God weder te keeren. De middelen door welke God menschen bekeert, en die ons geschonken worden, met naauwgezetheid en ijverig gebruiken, als van Hem verordend en waaraan wij gebonden zijn, even als de kranke, hoezeer hij bewust is, dat de geneesmiddelen zonder den zegen van God niets kunnen uitwerken, dezelve met een biddend oog getrouw gebruikt; even als de landman, schoon hij weet dat God alleen den wasdom geven moet, en dat zonder dat al zijn arbeid te vergeefs is, echter zaait, plant en nat maakt op hope van regen en zonneshijn; zoo behooren ook wij ten aanzien van de genezing onzer ziel en den wasdom in de genade te doen. Zeer begeerig zijn naar de redelijke en onvervalschte melk van Gods woord, het ontvangen met toege-

negenheid en zachtmoedigheid, alles zoeken te vermijden wat ons schadelijk zou zijn, en daarentegen hetgeen tot onze opwekking en stichting dienen kan, met een biddend en heilbegeerig hart zoo veel mogelijk ons zoeken ten nutte te maken, in het geloof dat God naar zijne beloften en naar onze behoeften het zegenen zal.

§ 5.

De ware bekeering neemt haren aanvang met het bestrijden van het hoofdgebrek, en van die zonde welke ons het ligst omringt.

Lucas III: 10-12.

Wat moeten wij doen? vroegen eens de menschen, die gevoelden dat zij anders moesten worden, en zich bekeeren wilden, aan Johannes den Dooper, — en wat zeide hij? aan de *schare* die onbarmhartig was: *die twee rokken heeft, deele mede aan hem die geen heeft, en die spijze heeft, doe desgelijks.* Aan de *Tollenaars*, die oneerlijk en schraapzuchtig waren gaf hij den raad: *eischt niet meer dan u gezet is.* En tot de soldaten die baldadig en roofzuchtig waren,

gaf hij ten antwoord: *doet niemand overlast; en ontvreemt niemand het zijne door bedrog en laat u vergenoegen met uwe bezolding.* Zoo leert hij ons, dat wij beginnen moeten met datgene na te laten, wat wij weten kwaad te zijn, en door gewoonten ons eigen geworden is, al is het dat anderen in onzen kring en stand het voortgaan te doen, en ons misschien zullen bespotten of zich tegen ons verbitteren, zoodra wij ons van hun onderscheiden, en niet meer met hen mede doen. Johannes wil niet dat zij bij dat eene zouden ophouden, maar hiermede beginnen. Ieder heeft eene zekere hoofdzonde, die hem het meest vervoert; zoodra dezelve nu als zonde in het licht gesteld wordt, moet de opregtheid der bekeering daarin het eerst kenbaar worden, dat wij ze niet meer *willen*, en uit vreeze Gods niet meer *durven* doen, maar nalaten en er tegen waken. Zoo bleek het ook bij *Zacheus* (1), die terstond gereed was, om al het onregtvaardig verkregen goed terug te geven, en hetgeen hij den armen onthouden had, nu rijkelijk te vergoe-

(1) Luk. XIX: 8.

den. Dat gaat zoo gemakkelijk niet, zal deze of gene hierbij onder het lezen wel denken, om eene door jaren verouderde en door herhaald bedrijf hebbelijk geworden zonde, die men lief heeft, af te breken. Dit laat zich ligt voorschrijven, aanraden, hooren en toestemmen; maar de aflegging, het uitroeijen is zwaar. Bedoelt gij hier, Lezer! de uitroeijing met wortel en tak, ook wat de inwendige lust des harten aangaat; dan stem ik het u gaarne toe, dat kost een' aanhoudenden strijd, waakzaamheid en gebed, en dan blijft het nog, wie kan zeggen: *Ik heb mijn hart gezuiverd?* maar wat het dadelijk bedrijven aangaat, daarmede moet ijlings en zonder verschooning begonnen worden, en indien hiertoe de lust ontbreekt, dan zou het hart niet opregt voor God zijn; indien men nog geene genoegzame kracht bezit, dan bidde men om den beloofden goddelijken bijstand, en breke af wat voor 's hands kan en moet afgebroken worden, want met het verlaten der slechtigheden en met het treden op den weg des verstands, moet toch de bekeering aanvangen, en het

leven kan niet behouden worden, indien men de hand, of voet, of het oog dat erger, blijft sparen.

De lezer legge zichzelven eens de volgende vragen voor:

Bid ik wel ernstig om het licht en de kracht des Heiligen Geest tot bekeering?

Laat ik het ook *bij het bidden berusten*, terwijl ik traag ben in het benaarstigen?

Handel ik in de genezing van mijne ziel, even zoo als bij ziekte des ligchaams?

dan begin ik met den geneesmeester te roepen, en met vertrouwen de middelen, die Hij voorschrijft te gebruiken, en wacht nooit tot ik eerst iets beter geworden ben.

Wat zou *mijn hoofdgebrek zijn*? wat die zonde, welke ik terstond en allereerst moet afbreken?

Laat ons onze wegen misgaders onze harten onderzoeken en doorzoeken, onder de bede: *doorgrond mij, o God! en beproef mij, en ziet of bij mij een schadelijke weg zij, en leid mij op den eeuwigten weg* (1).

(1) Psalm CXXXIX: 23, 24.

VIJFDE HOOFDSTUK.

OVER

DES CHRISTENS VERPLIGTING OM IN DE AAN-
GEVANGENE BEKEERING VOORT TE
GAAN, EN DE WEG OM HIERIN
GELUKKIG TE SLAGEN.

NAAR AANLEIDING VAN

2 Cor. VII: 1.

§ 1.

*De onderscheidene gronden der verpligting,
om op den weg der bekeering voort
te gaan, aangewezen.*

De aard der zaak kan het ons terstond leeren, dat de bekeering geen werk is van een oogenblik of van eenige dagen, maar van 's menschen gansche leven. De doodelijke kranke wordt niet in eenen dag hersteld; al is het gevaar geweken, en aanvankelijk eene scheiding in de ziekte gekomen, dan is er wel hoop op zijne herstelling; maar er is lange tijd noodig, eer hij weder

tot vorige gezondheid en kracht is teruggekeerd, zoo ook en nog meer is het met de krankheid onzer ziel. De zondige gedachten, neigingen en gewoonten, de kwade begeerlijkheden en driften, zijn niet op eens afgelegd. Het nieuwe leven des geloofs en der dankbaarheid is in den aanvang nog zwak en teer, gelijk dat van een pas geboren kind, dat nog veel verzorging, opkweeking en versterking noodig heeft; men wordt in het geestelijke zoo min als in het natuurlijke op eens een volwassen man. Al is de keuze en verbindtenis aan God en den Heiland nog zoo oprecht en onverdeeld, keuze is nog geen' kracht en uitvoering; de school in te treden is nog het leeren zelve niet, evenmin als het zich aanbieden tot den strijd, het strijden zelve is. Er moet op den weg naar den Hemel nog vrij wat afgeleerd en aangeleerd, verbroken, veranderd en vernieuwd worden in ons, eer de heiligmaking voleindigd is.

Het is *onze roeping en bestemming* in Christus Jezus, gelijk Paulus in de aangeschrevene plaats zegt, *laat ons geliefden!*

en dit schrijft hij aan menschen, die hij beschouwt als *afgewasschen, geregtvaardigd en geheiligd in den naam van Christus en door den Geest van God* (1), met insluiting van zichzelf, *laat ons ons reinigen en de heiligmaking voleindigen*. Het is de roeping *heilig te worden gelijk God heilig is, in al onzen wandel* (2); het is *de wil van God onze heiligmaking* (3), en daartoe strekken alle de vermaningen en opwekkingen, welke wij overal aantreffen om *op te wassen, voort te varen tot de volmaaktheid, en aan het beeld van Christus gelijkvormig te worden, dat is het wit naar hetwelk men met Paulus jagen moet, of men het ook grijpen mogt* (4).

De *betrekking*, in welke gij, o Christen! tot God en den Verlosser staat, vordert het van u; lees maar hetgeen Paulus van de groote belofte door God aan u gedaan, in het onmiddelijk voorgaande zegt: *ik zat u aannemen, ik zal u tot een vader zijn, en gij zult mij tot zonen en dochters zijn, zegt*

(1) 1 Cor. VI: 21.

(2) 1 Petr. I: 15.

(3) 1 Thess. IV: 3.

(4) Phil. III: 14.

God de Almagtige (1). De verloren zoon, wien niet slechts eene plaats onder de huurlingen en slaven, gelijk hij begeerde, gegeven wordt; maar die weder tot zoon aangenomen, aan den tafel geplaatst, en in het volle genot der vaderlijke liefde hersteld wordt, wat dunkt u? moet deze door zulk eene alles te boven gaande ontferming niet zoo getroffen worden, dat hij met blijmoedigheid en ijver zich toelegt, om zulk een vader te behagen, alles te doen en te laten wat hij van hem vordert? Is u dan zulk eene onuitsprekelijke genade bewezen, zijt gij duur gekocht, en tot kinderen Gods weder aangenomen, zoudt gij dan niet als kinderen des lichts wandelen, en de werken der duisternis afleggen?

En slaan wij een oog op *de gevolgen*, die elke afneming der zonde, elke voortgang in de vernieuwing voortbrengt, dan zijn wij om ons zelfs wil ten duurste verplicht, om ons uit te strekken tot hetgeen dat voor ons is, en te jagen naar de heiligmaking; daardoor toch wordt de vrede

(1) 2 Cor. VI: 18.

der ziel, de blijdschap des gemoeds, de versterking van den inwendigen mensch bevordert. Hoe meer heiligheid, des te meer zaligheid, want het is de vrijheid, blijheid en heerlijkheid der kinderen Gods; des te meer kunnen wij ook onze harten verzekeren voor God, des te meer vrijmoedigheid voor Hem, des te meer genot van zijne goedkeuring, liefde en nabijheid. Wij kunnen dan zoo veel te meer eene eer van Christus zijn, als lichten schijnen in de wereld en anderen tot zegen zijn. En in de toekomstige wereld zal hij, die in de lagere leerschool grooter vorderingen gemaakt heeft, dan ook hooger geplaatst worden boven de achtergeblevenen, en in den dag des oogstes, zal de vreugde en de kroon der overwinning grooter zijn, wanneer men zestig of honderdvoudige vrucht, dan wanneer men slechts tien of twintigvoudig zal inzamelen. Vele eersten die vroeger begonnen, maar tragelijk voortgegaan zijn, zullen de laatsten, en zij die later aanvingen, maar met ijver voortgestreefd hebben, zullen de eerste plaatsen

bekomen. Welk eene dure verplichting, welk een krachtige aandrang dan, Geliefden! voor ons, om toch niet stil te staan, maar ons te benaastigen om onze heiligmaking te voleindigen.

§ 2.

Hoe een Christen het gelukkigste in het voleindigen der heiligmaking slagen kan.

Dat willen wij gaarne van eenen man hooren, die ten dezen aanzien boven anderen en misschien boven allen het verst gevorderd was; maar ook van eenen man, die den inwendigen strijd tegen de zonde, welke in hem woonde, zoo zeer als iemand kende, en in de moeilijkste omstandigheden, beproevingen en verzoekingën van allerlei aard, ook meer dan anderen verkeerd heeft. Van eenen Paulus, die de diepte van het bederf in ons, en de hoogte der heiligmaking waartoe wij geroepen worden, helder inszag; die nooit in zich zelve, maar altijd en alleen in de genade en kracht Gods roemde; deze Apostel zegt ons in de

genoemde plaats, 2 Cor. VII: 1, in weinige woorden veel, hetgeen door elk Christen waardig is bedacht en beoefend te worden, dat als het kort begrip en de hoofdzaak mag beschouwd worden, waarop het in de voortgang der bekeering voor ieder aankomt, en zonder hetwelk aan geene vordering te denken is.

Het is volgens hem, dat de heiligmaking bevorderd en volkomener wordt, wanneer *wij onszelven zoeken te reinigen van alle besmettingen des vleesches en des geestes*; terwijl de wijze waarop dat gelukkig kan geschieden is *in de vreeze Gods*, en door het *geloovig staren op Gods heerlijke en groote beloften*.

Men kan van de heerschappij der zonde verlost zijn, maar daardoor zijn wij nog niet bevrijd van hare besmetting. Van binnen schuilt het bederf, er is nog eene wet in de leden, die strijd voert tegen de wet des gemoeds, en die ons ligt, o! zoo ligt! in eene wereld gelijk deze vol verzoeking, kan gevangen nemen onder de wet der zonde; het gevaar om weer in te

storten, is voor den nog niet volkomen herstelden zieke groot, zoo lang de ziektestof niet geheel is uitgedreven, en dat laatste is hier op aarde zelfs bij den besten nooit het geval. Die besmettingen zijn vele en velerlei, zij zijn of meer in het vleesch, dat is in het ligchaam, of in den geest, dat is in de ziel. Sommige zonden zoo als wellust, onmatigheid, drift, toorn, hebben meer hunnen oorsprong in ons dierlijk gestel, anderen zoo als eigenliefde, hoogmoed, eerzucht, geldgierigheid, haat en nijd, zijn meer besmettingen van den geest; zij werken echter op elkanderen, zoodat de leden en werkingen des ligchaams weder invloed maken op de vermogens en krachten der ziel, en de begeerlijkheden van den geest, het ligchaam weder aan zich dienstbaar maken. Het oog en oor, de hand en voet wordt verwend en gebruikt door de zielsbesmettingen; het verstand, het geheugen en de verbeelding wordt verontreinigd door de onreine bewegingen des ligchaams, en de aanschouwing der zinnelijkheid. Die lusten, driften en togten

zijn wel bij den opregten en aanvankelijk bekeerden mensch vijand geworden; maar het is een vijand die zich verschuilt, voor een poos wijkt, maar als voor de deur ligt te loeren, om zich wederom te vertoonen, te verrassen, te overrompelen en te doen vallen. Van die besmettingen moeten wij gereinigd worden, zal de heiligmaking kunnen toenemen; de plant des nieuwen en geestelijken levens kan niet wassen, wanneer men het uitwieden van het onkruid verzuimt. Paulus spreekt van *alle* besmettingen, welke zij dan ook zijn mogen, hetzij naar het vleesch of naar den geest, hier geldt geen onderscheid; bij den eenen is het meer hier, bij den anderen elders gelegen, het is de wet der zonde, die in onze leden is. Maar nu, hoe zich daar van te reinigen? Daartoe is allereerst noodig dat wij ze *kennen*; want een vijand dien wij niet kennen, kunnen wij ook niet bestrijden, wij moeten dus door toenemende zelfskennis en acht geven op hetgeen er in ons hart schuilt, met *onze* besmettingen naauwkeurig zoeken bekend te wor-

den; wij moeten ze als iets onreins, walgelijks, schadelijks en Gode onbehagelijks veroordeelen, en zelfs den rok haten die door het vleesch besmet is; van datgene zorgvuldig ons onthouden, wat wij weten dat de lusten en begeerlijkheden in ons kan opwekken, van alle die plaatsen, verkeerling, vermaken, ook geschriften ons mijden, waar de zonde die in ons woont zou voedsel gegeven worden, er tegen waken en bidden, en wanneer zij bij ons levendig wordt, terstond zoeken te onderdrukken en te bestrijden, en gedachtig te blijven aan de gewigtige vermaning: *behoedt uw hart boven alles wat te bewaren is, want daaruit zijn de uitgangen des levens* (1). Moeijelijke strijd voorzeker! waarbij wij wel gedurig zullen moeten klagen: *ach! ik ellendig mensch! wie zal mij verlossen van het ligchaam der zonde en des doods* (2)? en blijven ondervinden, dat *wanneer wij het goede willen doen, het kwaad ons bij ligt* (3); want wie zal

(1) Spreuk. IV: 23.

(2) Rom. VII: 24.

(3) Rom. VII: 21.

alle de verborgene afdwalingen kunnen verstaan? Maar, dit mag ons wel verootmoedigen, en gedurig doen bidden: *Heere! schep in mij een rein hart, en vernieuw in het binnenste van mij eenen vasten geest* (1), maar het mag ons niet moedeloos noch werkeloos maken; integendeel des te meer dringen om *zonder onderlaten ons te benaarstigen, en God vurigtijk te bidden om de genade des Heiligen Geestes, opdat wij langs hoe meer naar het evenbeeld van Christus vernieuwd worden* (2).

Onderscheidene middelen zouden ons hier kunnen te stade komen, maar de twee door Paulus opgegevene, zijn wel de beste en de noodzakelijkste, om in die reiniging van de besmetting der zonde gelukkig te slagen. Het is de *vreeze Gods*, en het geloovig *zien op Gods groote beloften*.

Het is de *kinderlijke vreeze*, welke geboren wordt uit eene verlichte geloofskennis van Gods grootheid en goedheid, van zijne heiligheid, alomtegenwoordigheid en

(1) Psalm LI: 12.

(2) Heidelb. Cat. vr. 115.

beminnenswaardigheid, die teederheid in het gemoed, omzigtigheid in den wandel, en een vurig verlangen en toeleg verwekt, om zulk een heilig en beminnelijk God en Vader in alles te behagen. Wanneer die beseffen en indrukken levendig en bestendig zijn, dan zullen wij spoediger de besmettingen van vleesch en geest opmerken, ernstiger tegengaan. Het kind toch, dat weet onder het naauwlettend oog van den vader te zijn, dien hij acht en lief heeft, zal zich niet durven veroorloven, wat den vader mishaaft; de lust, de ijver om niet alleen rein van handen; maar ook rein van harte te zijn, zal door dien kinderlijken eerbied opgewekt en versterkt worden. *Indien gij dan tot eenen Vader aanroept dengene, die zonder aanneming des persons oordeelt naar eens iegelijks werk, zoo wandelt in vreeze den tijd uwer inwoning (1), en zijt ten allen dagen in de vreeze des Heeren (2).*

Maar ook niet minder is ons noodig *het zien op de beloften Gods*, dezelfde be-

(1) 1 Petr. 1: 17.

(2) Spreuk. XXIII: 17.

loften, van welke Paulus tot de Corinthiers schreef, wij hebben ze, zijn ook ons gegeven; maar het gaat meermalen met ons, gelijk met eenen gierigaard, die veel heeft, maar weinig durft gebruiken. Wij maken van dien kostelijken schat der Goddelijke beloften soms weinig of geen gebruik, wij zien ze voorbij, wij durven ze ons niet toeëigenen, of niet volkomen op dezelve ons verlaten. Gij weet het immers dat God beloofd heeft *onder ons te willen wonen en te wandelen. Het willen en werken te geven. Zijne kracht in zwakheid te volbrengen. Dat zijn oog op ons is, Hij raad wil geven, en leeren den weg dien wij gaan moeten. Dat Hij de moeden kracht geeft, en de sterke wil vermenigvuldigen, wanneer wij geen kracht meer hebben*, en hoe veel meer zou ik hier kunnen aanvoeren, uit eenen Bijbel vol beloften. En wie zegt dat? *God de Almachtige; Ik zal u tot een Vader zijn, en gij zult Mij tot zonen en dochters zijn* (1). Door dat geloof moet de regtvaardige le-

(1) 2 Cor. VI: 18.

ven, en kan hij krachtig zijn in den Heere en in de sterkte zijner magt; want dan wordt de kleinmoedigheid en de traagheid overwonnen, dan zien wij van ons zelve af, en slaan het oog uit onze zwakheid naar boven tot Hem, van wien onze hulp komen moet, dan wachten wij niets van ons zelve, maar alles van Hem, die het geloof nooit beschaamt. Geeft uwe eigene ervaring, Christenen! aan deze waarheid geen getuigenis? Wanneer gelukte het u in den strijd het best? immers dan, wanneer gij door het vertrouwen op Gods belofte u gesterkt gevoeldet, en door het gebed en geloof in de kracht van Christus de lendenen omgord had. Was er bij ons in plaats van dat klagen en zuchten over de inwonende zonde (waartoe wij, ja wel alle reden hebben, en zullen blijven behouden zoo lang wij hier beneden zijn, maar dat dikwijls noch op de regte plaats, noch op de regte wijze geschied), was er meer geloof, er zou meer lust, moed en kracht zijn, en het goede werk in ons zou meer voorspoedig zijn.

In plaats van eenige vragen hierbij te voegen, wijze ik een iegelijk, dien het opregt te doen is om zijne heiligmaking te voleindigen, op hetgeen uitvoeriger over dit onderwerp geschreven is, in twee Stukjes door het Nederlandsche Zending-Genootschap uitgegeven, het eene onder den titel: *Waarom word ik niet beter?* en het andere: *de Christelijke Oefenschool, naar 2 Petr. I: 5—11*, zijnde No. 41 en No. 50.

En hiermede leg ik de pen neder, en bidde God dat Hij u en mij getrouwer en ernstiger make in het onderzoeken van ons zelve, ootmoediger en heilbegeeriger voor Hem, *Dat wij opregt mogen zijn en zonder aanstoot te geven, tot den dag van Christus; vervuld met vruchten der gerechtigheid die door Jezus Christus zijn tot heerlijkheid Gods* (1), en in den dag zijner toekomst niemand onzer beschaamd worde.

(1) Phil. I: 10, 11.